

UNUTMAYAQ ŞƏHİDLƏRİMİZİ

*On üç yaşlı Tahir Əliyev
Xalq artisti Alim Qasımovla*

"Andiçmə" mərasimi, Gəncə

Əsgər yoldaşı ilə (soldan birinci)

Qırx dörd günlük Vətən müharibəsi ərzində Xalq artistimiz Alim Qasımovun səsi işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızın fonunda "Cəngi" kimi səsləndi. Bu səsdə yangı, həsrət, üsyan, intiqam var

idi. Bu səs xəbərsiz idi ki, onun pərəstişkarı olan bir igid, şirin arzularla dolu bir qönçə ürək elə o anlardaca Vətən torpağına əmanət tapşırıldı... Tahir Əliyev lap uşaq yaşlarından bu səsin sehri-nə düşmüşdü. On üç yaşlı Tahir bir gün Xalq artisti Alim Qasımovun qonşularındakı toya qonaq kimi gəldiyini eşidir. Onun sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Geyinib atası ilə toya gedir. Atasından xahiş edir ki, sevimli müğənnisinə onunla şəkil çəkdirmək istədiyini bildirsən. Atasını istəyini bildirəndə Alim Qasımov məmnuniyyətlə razı olur. Bu şəkil Tahir üçün çox əziz idi...

Əliyev Tahir Mahir oğlu 2001-ci il, iyul ayının 20-də Bakının Maştağa qəsəbəsində zəhmətkeş ailəsində dünyaya gəlmişdir. 2009-cu ildə qəsəbədəki Əliəğa Vahid adına 293 sayılı tam orta məktəbin birinci sinfinə gedir. Ən çox sevdiyi dərs tarix fənni idi. Tarixdən həmişə "5" qiymət alardı. Yaxşı yaddaşı var idi. Lakin o da bir çox həmməsləki kimi təhsil ala bilmədi. Oxumağa vaxtı yox idi. Yalnız doqquz sinif oxuya bildi. Atasını infarkt keçirmiş, iki dədə ürək əməliyyatı olunmuşdu. Ailəyə kömək etmək lazım idi. Maştağada yetkinlik yaşına çatmış oğlan uşaqlarına artıq kişi kimi baxırlar. Bəli, bir halda ki, atanın əmək qabiliyyəti yoxdur, deməli, oğul yaşından asılı olmayaraq evin kişisidir. Tahir də bir çox yaraqları kimi bu ağır yükü hələ bərkiməmiş çiyinlərinə götürür. Böyük şəxsi təsərrüfatlarda məhsul yığımına kömək etmək, xırda ticarətlə məşğul olmaqla ailənin gündəlik tələbatını qismən də olsa ödəyə bilirdi. On doqquz yaşlı Tahirin heç vaxt cib telefonu olmamışdı. Valideynlərinə evə qayıtdıqdan sonra alacağını bildirmişdi. Həyatın nəbzini tutmağa alışdığından əksər halda qərarı özü verirdi. Hətta şüarı da var idi: "Böyüklərə hörmətim var. Amma sözümün düz olduğu yerdə böyük özüməm." Anası deyir ki, mənim balam nə uşaqlıq gördü, nə gənclik. Həmişə kişi oldu.

Vətənpərvər övlad idi. "20 Yanvar", "Xocalı" hadisələri ilə bağlı çəkilişlərə baxa bilməyirdi. Ermənilərə nifrət edirdi, iyrenirdi onlardan. Hərbiyə marağı var idi. Atasını deyir ki, kiçik yaşlarında kök, dolu bədənli, bir az sarışın uşaq idi. Əsgərlik yaşına çatanda birdən-birə boy atdı, arıqladı, qaraqaş, qaragöz bir igid oldu. Hərbi xidmətə getmək, Murovda xidmət etmək, şəhid olmaq istəyirdi. Anası deyir ki, bir dəfə carpayıda arxası üstə uzanmışdı. Gözlərini tavana zilləmişdi. Onda dedi ki, ana, mən əsgər gedəcəyəm, müharibə olacaq. Mən şəhid olacağam. Sizin başınızı uca edəcəyəm. O zaman onun sözlərinə əhəmiyyət vermədim.

2019-cu ilin iyul ayında həqiqi hərbi xidmət vəreqini alır. İyulun 22-də hamıyla görüşüb çağırış yerinə gedir. Lakin həmin gün onu aparmayırlar. Səhəri gün, iyulun 23-də heç kəsə görünmədən, arxaya da baxmadan evdən çıxır. Atasını da onunla gedir. Yalnız çağırış yerində avtobusa minəndə atası ilə qucaqlaşılıb ayrılır. Əvvəlcə Gəncəyə düşmüşdü. Karantin müddətini orada başa vurur. Andiçmə mərasimində bütün ailə üzvləri - atası, anası və bacısı da ziyarətinə gedirlər. Şəkil də çəkdiyərlər. Atasını deyir ki, bu bizim ən xoşbəxt şəklimizdir. Sonradan onu əsas xidmət yerinə, Qazax şəhərindəki posta təyinin edirlər. Öz istəyi ilə sərhəd zonasındakı posta yazılır. Məqsədi düşmənlə üz-üzə olmaq idi. Bir il üç ay nümunəvi əsgər kimi xidmət göstərmişdi ki, Vətən müharibəsi başla-

dı. Könüllü olaraq döyüş bölgəsinə getmək üçün ərizə yazır. Füzuli uğrunda qızgın döyüşlər gedirdi. Kapitan Asim Quliyev həmin günü belə xatırlayır: "Bölməyə rəhbər təyin edilmişdim. Şəxsi heyətdə böyük ruh yüksəkliyi var idi. Bunu təsvir etmək mümkün deyil. Onu yalnız yaşayanlar bilər. Əsgərlərimiz çox ürəkli idilər. Səhərə kimi heç kəs yatmamışdı. Hamı həmin günü səbirsizliklə gözləyirdi ki, düşməni əzsən. Saat 7-də başladıq. Özümü beş nəfər götürüb ərazini tanımaq üçün irəli getdik. Bu ərazidə bizdən əvvəl heç bir bölmə olmamışdı. 1993-cü ildən bəri biz ilk azərbaycanlı bölməsi idik ki, bura ayaq basırdıq. Yamacı aşdıq. Düşmənin 300 metrliyində səngəri var idi. Əsgərlərimiz həmin səngərə düşdü. Düşmənin bağı yarılmışdı. Əsgərlərimiz düşməni səngərində hücum anını gözləyirdilər. Müdafiə yarıldıqdan sonra düşməni mərmiləri açıldı. Yusifzadə Ramil, Əliyev Tahir kimi cəsur döyüşçülər var idi. Yaralı əsgərlərə tibbi yardım göstərilməsini xahiş edirdim. Razı olmayırdılar. Təssüf ki, itkilərimiz oldu". Əsgər Əliyev Tahir Mahir oğlu həmin gün, oktyabr ayının 13-də, Füzuli uğrunda gedən qızgın döyüşlərdə Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndində şəhadətə qovuşur. Tahir Əliyev bircə gün döyüşür. Ancaq bu elə bir döyüş idi ki, onun iştirakı Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarının fərmanı ilə "Vətən uğrunda", "Füzulinin azad edilməsi uğrunda" və "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilmişdir.

Şəhid Əliyev Tahir Mahir oğlu özünü dedi ki, valideynlərinin başını uca etdi. Atasını da anası da onun həyatda olmasına inanmayırlar. Atasını deyir ki, bilərəm gəlməyəcək. Amma ölməyib, vardır. Anasını Tahirin şəkillərinə baxanda heç vaxt keçmiş zamanda danışa bilməyir: "Kişi balamdır mənim"-deyir. Bacısı isə, onunla dost olmuş bircə qardaşının yoxluğundan heç cür ovuna bilməyir. Ona təsir edən bir də odur ki, həqiqi hərbi xidmət ərzində qardaşı bircə gün də evə gəlməmişdi. Öz məzuniyyətlərindən istifadə etməmişdi. Bir il ərzindəki xatirələrini özü ilə aparmışdı... Mənim, bu sətirlərimin müəllifinin də Tahir Əliyevlə bağlı xatirəm var. Onu oxucuma çatdırmaq istəyirəm. Belə ki, Maştağa Cümə məscidinin qarşısında Vətən müharibəsi şəhidlərinin şəkilləri asılıb. Hər dəfə yolum bu şəkillərin qarşısından keçəndə onlarla danışırəm. Şəhid Tahir Əliyevin bir şəklini asmışdırlar. Sonradan dəyişdilər. Tahir saf uşaq gülüşü ilə gülürdü. Hər səhər işə gedəndə bu gülüş məni ağladırırdı... Tahirin ailəsi ilə görüşdükdən sonra uzun müddət bu təsirdə qaldım. Növbəti gecə səhərə yaxın yuxuda gördüm ki, evdə oturmşam. Bir şəhid anası içəri daxil oldu. Bil-mirəm kimdir. Amma hissiyyatım mənə deyir ki, şəhid anasıdır. Mən ayağa qalxıb ona bir stəkan su verdim, içdi. Sonra hiss edirdim ki, evdə digər xanımlar da vardır. Duman kimi gördüm. Düşüncəmə gəldi ki, qrafini götürüb onlara da su verim. Belə də etdim. İçdilər. Bu vaxt qeybdən bir səs gəldi: "Hamı mənim Anam kimi içdi." Olduqca təsirli yuxu idi. Müxtəlif cür yozumlar fikirləşdim. Nəhayət, belə bir qənaətə gəldim ki, şəhidlərimizi yada salanda Anaların ətşan ürəyinə su çilənilir. Unutmayaq şəhidlərimizi.

*Zəkiyyə Əbilova
AMEA Məhəmməd Füzuli adına
Əlyazmalar İnstitutunun
baş elmi işçisi,
fəlsəfə üzrə elmlər doktoru.*